

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 26. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: onsdag den 6. april 2016
Tidspunkt: kl. 11.00
Sted: vær. 2-133

Til stede: Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Jakob Ellemann-Jensen (V), Christina Egelund (LA), Peter Hummelgaard Thomsen (S), Søren Søndergaard (EL), Nikolaj Villumsen (EL) og Rasmus Nordqvist (ALT).

Desuden deltog: statsminister Lars Løkke Rasmussen

Kenneth Kristensen Berth fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Afrapportering fra Det Europæiske Råd den 17.-18. marts 2016

Det Europæiske Råd 17-18/3-16 – bilag 7 (erklæring om Tyrkiet fra mødet i Det Europæiske Råd 17-18/3-16)

Det Europæiske Råd 17-18/3-16 – bilag 6 (konklusioner fra mødet i Det Europæiske Råd 17-18/3-16)

EU-note (15) – E 32 (fælles EU-Tyrkiet-handlingsplan om håndtering af flygtningekrisen)

Statsministeren: Der var møde i Det Europæiske Råd den 17.-18. marts, og i forlængelse af det møde blev der også afholdt møde med Tyrkiet. Det altoverskyggende tema for DER-mødet og selve temaet for mødet med Tyrkiet var migrations- og flygtningekrisen.

På selve topmødet kom vi derudover ind på en række økonomiske spørgsmål og på klima og energi. Der var i vidt omfang tale om en fortsættelse af de drøftelser, som vi indledte med Tyrkiet den 7. marts om en EU-Tyrkiet-aftale. Torsdag aften var der en intern EU-drøftelse af de udestående elementer i aftalen, så formanden for Det Europæiske Råd, Donald Tusk, kunne få et klart mandat til fredagens forhandlinger med den tyrkiske side. Disse forhandlinger skabte en meget lang pause i DER-mødet, som jeg benyttede til at deltage i trepartsdrøftelserne i København. Jeg nåede tilbage til mødet med stats- og regeringscheferne, der blev genoptaget sidst på eftermiddagen, og dernæst var der et møde med Tyrkiets premierminister, hvor man kunne konstatere, at der var enighed om en aftale.

Det er en aftale, som vi godt kan være tilfredse med. Den er i kombination med lukningen af Vestbalkanruten og med styrkelsen af de eksterne grænser et vigtigt bidrag til at få mere styr på situationen. Det er en aftale, der kan medføre en kraftig reduktion i migrationsstrømmen. Selv om det er for tidligt at konkludere noget endegyldigt, kan vi se, hvordan tallene for tilstrømningen til Europa er for nedadgående. Det skyldes også i særlig

grad de beslutninger, der er truffet op langs Vestbalkanruten og op til Nordeuropa. P.t. har vi meget lave tal i Danmark.

Aftalen indebærer, at alle irregulære migranter, som ankommer fra den 20. marts, skal sendes tilbage til Tyrkiet, og at EU skal modtage en syrer fra tyrkiske flygtningelejre for hver syrer, der sendes tilbage. Så 1:1-modellen går på syrere, og folk af anden nationalitet, som ankommer til de græske øer, returneres. For tiden er ca. to tredjedele af dem, der kommer til Europa, ikkesyrere. Den opgave, som Grækenland understøttet af andre EU-lande står med, er selvfølgelig af betydelig logistisk og administrativ karakter. Alle asylansøgere, der ankommer til de græske øer, skal have deres sag behandlet i en hurtig procedure, inden de kan sendes tilbage til Tyrkiet, og de skal have mulighed for appel. Det er noget, som EU selvfølgelig vil hjælpe Grækenland med.

Der er dele af aftalen, som Danmark på grund af retsforbeholdet ikke er omfattet af såsom de obligatoriske kvoter. Andre dele er vi fuldt med i, og på de områder skal Danmark selvfølgelig yde sit bidrag til en løsning, der kan stoppe strømmen op igennem Europa. Allerede inden topmødet havde Danmark planlagt et bidrag på omkring 60 mand gennem Frontex og EU's Asylstøttekontor og det bidrag vil vi i lyset af EU-Tyrkiet-aftalen øge væsentligt. Det er i vores interesse at medvirke til, at den kommer til at fungere i praksis.

Kommissionen er i færd med at sikre sig et overblik over behovene i Grækenland og med at koordinere indsatsen. Det første koordinationsmøde blev afholdt kort efter topmødet, og Danmark deltog også. Danmark skal selvfølgelig levere noget, der svarer til behovene, og vi har allerede identificeret forskellige mulige bidrag. Vi har erklæret os parate til at stille med yderligere 16 personer: 11 asylsagsbehandlere og 5 politifolk. De første personer er mig bekendt allerede sendt afsted. Desuden kan Danmark bistå med folk fra Beredskabsstyrelsen, der kan stille telte op til indkvartering af flygtninge og hjælpearbejdere i Grækenland. Den opgave, som Grækenland står med nu, er ikke let. Der er heller ingen garanti for, at det vil lykkes, men det er mit klare indtryk, at andre medlemslande ligesom Danmark vil gøre, hvad der er muligt, for at bistå Grækenland.

Siden aftalen blev indgået har vi set et betydeligt fald i antallet af personer, som ankommer fra Tyrkiet til de græske øer. Tallene varierer fra dag til dag, og derfor er det endnu for tidligt at sige noget entydigt om årsagen, men meget tyder på, at udsigten til tilbage-sendelse til Tyrkiet sammen med indrejsebegrænsningerne på Vestbalkan har haft en effekt. I mandags sendte Grækenland den første gruppe irregulære migranter tilbage til Tyrkiet. Der var ifølge Kommissionen tale om personer, der ikke havde ansøgt om asyl i Grækenland, og samme dag tog en række medlemslande, Holland, Tyskland og Finland, imod grupper af syriske flygtninge fra Tyrkiet. Det ser jeg som det første positive tegn på begge siders vilje til at gennemføre aftalen.

Der blev også opnået enighed om de elementer i aftalen, som Tyrkiet har efterspurgt. Også her synes jeg at der blev opnået et i situationen tilfredsstillende resultat. Først og fremmest handler det om pengene, idet der blev opnået enighed om at fremskynde udbetalingen af de 3 mia. euro, som EU allerede har givet Tyrkiet tilsagn om. Det er midler,

der vil blive brugt til projekter til gavn for de syriske flygtninge i Tyrkiet såsom fødevarerhøj, uddannelse og sundhed. I forlængelse heraf blev der opnået enighed om, at EU, når de første 3 mia. euro næsten er brugt, vil mobilisere yderligere 3 mia. euro frem mod udgangen af 2018, vel at mærke under den udtrykkelige forudsætning, at Tyrkiet også har leveret på sin del af aftalen.

Så er der spørgsmålet om visumliberalisering, hvor Tyrkiet og EU er enige om at søge at fremskynde arbejdet. Målsætningen er at ophæve visumpligten over for Tyrkiet fra juli, men det er en klar forudsætning, at de kriterier, vi har opstillet fra EU's side, opfyldes fuldt ud af Tyrkiet. Der er også spørgsmålet om udvidelsesforhandlingerne, og på det område blev vi enige om at forberede åbningen af kapitel 33 om finansielle og budgetmæssige bestemmelser under det hollandske formandskab. Også her gælder det, at der ikke skal slækkes på kravene, og derfor må man sige, at Tyrkiets vej til EU-medlemskabet er lige så lang og usikker i dag, som den var før topmødet. Man kunne måske endda mene, at den er lidt længere, al den stund at det var på tale, at der skulle åbnes yderligere kapitler. Det blev dog ved kapitel 33.

Som sagt har vi allerede set de første positive resultater af aftalen. Det synes jeg giver anledning til håb, men der er brug for også at bevare realismen. Der er en risiko for, at aftalen i længden viser sig vanskelig at gennemføre, og der er også en risiko for, at flygtninge og migranter finder andre ruter – selv om man ikke har oplevet det endnu, i hvert fald for så vidt angår Tyrkiet – og så er der hele udfordringen med Libyen. Det står klart, at vi fortsat må sætte ind over en bred front, og mange forskellige elementer skal bidrage til at sikre varige løsninger på flygtninge- og migrationskrisen. Dertil kommer ikke mindst, at vi selvfølgelig skal være opmærksomme på, at Tyrkiet leverer den nødvendige beskyttelse af flygtninge, som bliver sendt retur fra Grækenland – altså, at Tyrkiet vitterlig er et sikkert tredjeland. Det vil indgå i den individuelle asylsagsbehandling, som sker i Grækenland forud for tilbagesendelse. Jeg skal igen lige understrege, at dem, der er returneret indtil videre, ikke har søgt asyl.

Så drøftede vi også kort en række andre temaer, herunder nogle økonomiske emner. For det første erklærede vi os enige i de prioriteter vedrørende investeringer, strukturreformer og ansvarlig finanspolitik, som fremgår af Kommissionens årlige vækstundersøgelser. Prioriteterne skal reflekteres i medlemsstaternes nationale reformprogrammer og konvergensprogrammer. For det andet kom vi ind på den vanskelige markedssituation for landbrugsvarer og situationen i den europæiske stålindustri. Her besluttede Det Europæiske Råd, at der snarest muligt skal sættes gang i et arbejde for at imødegå udfordringerne.

Endelig blev vi enige om, at vi i juni vil vende tilbage til spørgsmålet om videreudvikling af ØMU'en og implementeringen af det indre marked. Det håber jeg så sandelig at vi gør, og jeg håber, at vi kan få en substantiel drøftelse af, hvordan vi udnytter det store vækstpotentiale, der fortsat ligger i det indre marked. Hele den dagsorden, der handler om at sikre velstand og arbejdspladser i Europa, har i betydeligt omfang stået i skyggen af mere akutte problemstillinger. Men nu er der altså taget beslutning om en tematisk drøftelse af

det i juni få dage efter folkeafstemningen i Storbritannien. Vi må håbe, at den ikke falder ud på en måde, så man på ny skubber dette vigtige emne af dagsordenen.

Afslutningsvis kan jeg sige, at vi vedtog korte konklusioner om klima og energi. For så vidt angår energi, bød vi Kommissionens lovgivningspakke om energisikkerhed velkommen og opfordrede til, at man fortsat arbejder med at styrke EU's energisikkerhed. Og for så vidt angår klima, bød vi Kommissionen meddelelse om vejen fra Paris velkommen. Vi understregede også EU's forpligtelse til at reducere EU's drivhusgasemissioner, forøge andelen af vedvarende energi og forbedre energieffektiviteten, som det Europæiske Råd blev enige om i oktober 2014. Det var, hvad jeg ville fremhæve fra topmødet i midten af marts.

Rasmus Nordqvist henviste til statsministerens udsagn om, at aftalen med Tyrkiet tegnede positivt. Han ville ikke remse grunde op til, at Alternativet var imod den, for det havde der været lejlighed til ved flere debatter. Han bemærkede, at Grækenland ifølge UNHCR var kommet til at sende 13 afghanere og congolesere tilbage uden at have behandlet deres sager. Det havde resulteret i, at man satte tilbagesendelserne i bero, indtil der var styr på situationen. Hvad havde EU gjort for at sikre sig, at Grækenland havde styr på håndteringen af tilbagesendelser og for at sikre sagsbehandlingerne, inden man satte aftalen med Tyrkiet i værk? Hvor længe havde man sat tilbagesendelserne i bero? Ifølge Politiken var der tale om et par uger.

Søren Søndergaard undrede sig over statsministerens ytringer om, at man skulle være sikker på, at Tyrkiet vitterlig var et sikkert tredjeland. Opfattede Danmark Tyrkiet som et sikkert tredjeland? Han kunne forstå, at man ville sende danske asylsagsbehandlere til Grækenland for at hjælpe med sagsbehandlingen efter den indførte fast track-metode, men ville de bedømme flygtnings asylberettigelse ud fra dansk, græsk eller tyrkisk lovgivning?

Det undrede ham også, at der ikke var konditionalitet i aftalen med Tyrkiet. Det er ellers almindeligt, at man i forbindelse med aftaler med et diktatur eller i det hele taget et land, hvor der er problemer med menneskerettighederne – såsom Israel – indfører en menneskerettighedsklausul. I tilfælde af at den ikke overholdes, kan aftalen opsiges. Kunne det virkelig passe, at der ingen menneskerettighedskonditionalitet var i aftalen med Tyrkiet?

Søren Søndergaard kunne også godt tænke sig at kende årsagen til, at man i EU's råds-mødekonklusioner om Tyrkiet ikke udtrykte kritik af landets manglende overholdelse af de grundlæggende frihedsrettigheder. I konklusionerne stod der blot, at "EU gentager, at man forventer, at Tyrkiet overholder de højeste standarder med hensyn til demokrati, retsstatsprincipper, overholdelse af de grundlæggende frihedsrettigheder, herunder ytringsfriheden". Hvorfor valgte man at udtrykke sig sådan i et af EU's egne dokumenter – ovenikøbet på et tidspunkt, hvor aviser blev lukket i Tyrkiet? Skyldtes den manglende kritik, at der var uenighed EU-landene imellem om at fremsætte kritik af Tyrkiet i EU's rådskonklusioner?

Den fungerende formand ville ikke holde statsministeren til ansvar for færgefarten mellem de græske øer og Tyrkiet, men vidste statsministeren noget om, hvornår den næste båd med irregulære migranter afgik til Tyrkiet? Det var interessant, om der blev fulgt op på de to både, der allerede var afgået. Vidste statsministeren, hvor mange irregulære migranter der var ankommet fra aftalens ikrafttrædelse den 20. marts til nu? Det var folk, der i princippet skulle returneres til Tyrkiet. Og hvad var tidsperspektivet for den hurtige asylbehandling inklusive appel? Altså, hvor lang tid gik der, før man kunne sende folk retur? Hvis behandlingen trak ud, ville det for de mennesker, der stod i Tyrkiet med et ønske om at komme til Europa, fremstå som en omstændelig proces.

Statsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at EU havde understreget sin vilje til at hjælpe Grækenland med at håndtere situationen. I dagene umiddelbart efter rådsmødet havde man afholdt et koordinationsmøde for at løse logistikken med faciliteter, mandskab etc. Danmark havde som sagt stillet asylsagsbehandlere og politifolk til rådighed. Der var en udbredt erkendelse af, at det var et stort logistisk arbejde at få det til at lykkes, men det var hans klare opfattelse, at alle EU-landene havde en ambition om at byde ind.

Til den fungerende formand sagde statsministeren, at de signaler, der blev sendt om, hvor hurtigt sagsbehandlingssystemet kom op at køre igen, havde en betydning for, hvor mange flygtninge der fortsat ville søge mod Grækenland og for hastigheden af sagsbehandlingen etc. Han havde ikke noget præcist tal for, hvor mange flygtninge der var kommet siden aftalens ikrafttrædelse, men man havde inden skæringsdatoen forsøgt at evakuere ca. 6.000 personer fra de græske øer til fastlandet, hvor man kunne håndtere dem i en procedure uden tilbagesendelse til Tyrkiet, men med omfordeling til resten af Europa. Der var i omegnen af 46.000 på det græske fastland. Han kunne ikke forudse, hvordan det ville udvikle sig, men det var klart, at antallet ville falde, jo flere der blev returneret til Tyrkiet, og at det ville stige ved fortsat trafik og lang sagsbehandling. Man stod altså i en kritisk fase, men statsministeren var glad for, at de første både var afgået fra Grækenland mod Tyrkiet, og at der var tegn på, at mekanismen ville komme til at virke. Det signal var sendt med de ikkesyrere, der var blevet returneret til Tyrkiet, og med overførslen af et antal syriske flygtninge fra lejre i Tyrkiet til lande i Europa. Statsministeren havde i øvrigt fået oplyst, at de græske myndigheder og Kommissionen ikke kunne bekræfte udtalelserne fra en talsmand fra UNCHR om, at 13 personer var blevet tilbagesendt til Tyrkiet uden sagsbehandling.

Statsministeren svarede Søren Søndergaard, at Danmark ikke anså Tyrkiet for et sikkert tredjeland. Vurderingen af, om det land er sikkert tredjeland, bliver foretaget af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet med inddragelse af Udlændingestyrelsen, og afgørelsen om, hvorvidt en asylansøger kan afvises eller ej med henvisning til et tredjeland som værende sikkert eller ej træffes af Udlændingestyrelsen. At Danmark ikke anså Tyrkiet for et sikkert tredjeland betød, at folk, der søgte asyl i Danmark, og hvor man kunne dokumentere, at de havde indgivet en ansøgning i Tyrkiet eller var blevet registreret der, ikke kunne tilbagesendes. Spørgsmålet var ikke relevant for aftalen med Tyrkiet, for det var op til den græske sagsbehandling at vurdere, om en person kunne tilbagesendes til Tyrkiet. Det var vigtigt at pointere, at de danske asylsagsbehandlere, der var sendt til

Grækenland, ikke udøvede myndighed, men udgjorde menneskelige ressourcer til understøttelse af sagsbehandlingen. Myndighedsudøvelsen byggede på EU's proceduredirektiv, men de græske myndigheder traf beslutningerne.

Statsministeren var uenig i, at der var ikke konditionalitet i aftalen. Den hvilede på, at der blev stillet nogle økonomiske midler til rådighed for Tyrkiet til gengæld for, at Tyrkiet sørger for, at flygtningene får en anstændig flygtningetilværelse. Man havde lavet en bureaukratisk facilitet, der sikrede, at ressourcerne til Tyrkiet var projektbaserede og ikke bare en blankocheck. Der var også den konditionalitet i aftalen, at EU sørger for at returnere de irregulære flygtninge, hvilket forudsætter, at Tyrkiet har et apparat, der kan tage imod dem og beskytte dem. Omvendt skulle EU også tage imod flygtninge.

Hvad angik citatet fra rådskonklusionerne, som Søren Søndergaard havde læst højt, handlede det for statsministeren om, hvilke ører der lytter, for han hørte det som en kritik af Tyrkiet: Man indskærper den forventning, EU med rette kan have, om, at Tyrkiet skal efterleve de højeste standarder. Han kunne tilføje, at Rådets formand, Donald Tusk, havde haft en heftig mødeaktivitet og været i Ankara mange gange, hvor kritikken også var blevet fremført. Den blev også taget op på mødet med den tyrkiske ministerpræsident, Ahmet Davutoglu, og statsministeren havde selv haft lejlighed til tale med præsident Erdogan om det i Washington. Der kunne altså ikke herske tvivl om, at Tyrkiet kendte EU's holdning til de begivenheder, der havde fundet sted i landet.

Statsministeren vidste ikke, hvornår den næste båd til Tyrkiet afgik, men det var selvfølgelig vigtigt for facilitetens eksistens, at det skete inden længe. Ambitionen var at ødelægge menneskesmuglernes forretningsmodel. Det var svært at sige noget om tidsperspektivet for sagsbehandlinger, for nogle talte om 3 måneder for en sagsbehandling, mens andre havde ambitioner om, at det kunne gøres hurtigere, og at dem, der ikke søger asyl, kunne håndteres endnu hurtigere.

Nikolaj Villumsen mente, at aftalen var en fjer i hatten på præsident Erdogan. Det var forståeligt, for 22 mia. kr. er mange penge at få, men aftalen lod også til at føre til, at den tyrkiske præsident var blevet så kæk, at han var begyndt at blande sig i ytringsfriheden i Europa. Han havde krævet et tysk satireprogram, der kritiserede ham, lukket. Nikolaj Villumsen fandt det dybt bekymrende, at det tyrkiske regime ikke alene ville begrænse ytringsfriheden i eget land, men også i Europa. Det var desværre ikke første gang – i Danmark havde man f.eks. haft en stor debat om lukningen af det kurdiske Roj TV. Hvordan så statsministeren på udmeldingen fra den tyrkiske præsident? Og hvad ville regeringen gøre for at slå fast, at Europa ikke går på kompromis med ytringsfriheden? Og hvordan ville man fremsætte en fælles EU-reaktion, så de enkelte lande ikke bliver mødt med tyrkiske krav angående ytringsfriheden?

Rasmus Nordqvist syntes selvfølgelig godt om, at alle EU-landene bakkede op om hjælpen til Grækenland, men det virkede, som om man ikke havde sikret sig, at den exceptionelle aftale – en aftale, der i øvrigt var stærkt kritiseret af internationale organisationer, som man normalt lytter til – kunne gennemføres, når den så kort tid efter sin imple-

mentering viste sig ikke at holde vand. Uanset om hændelsen med de 13 personer var blevet bekræftet af Kommissionen eller ej, var der sat et stop for tilbagesendelserne for, at man kunne nå at håndtere alle de ankomne. Hvad havde man gjort for på forhånd at sikre aftalens gennemførelse?

Søren Søndergaard satte spørgsmålstejn ved, om det, at EU gentager sine forventninger til Tyrkiet, skulle udgøre den skarpeste kritik. Hvordan syntes statsministeren så, at det gik med de forventninger? Den tyrkiske præsident havde jo svaret på dem ved at kræve et tv-program i Tyskland fjernet og ved at lukke aviser i sit hjemland. Var forventningerne blevet indfriet?

Søren Søndergaard påpegede, at statsministeren tydeligt havde givet udtryk for, at Danmark ikke opfatter Tyrkiet som et sikkert tredjeland. Det var interessant, fordi det betød, at Danmark ikke kan udlevere flygtninge til Grækenland, hvis Grækenland udleverer folk til et land, som Danmark ikke opfatter som et sikkert tredjeland. Dilemmaet kunne hurtigt blive aktuelt, hvis et dansk handelsskib tog flygtninge ombord i Det Ægæiske Hav, eller hvis en af de operationer, som Danmark var involveret i, tog dem ombord. Hvad skulle der ske med dem? De kunne ikke sejles tilbage til Tyrkiet og heller ikke til Grækenland, fordi Grækenland i modsætning til Danmark opfatter Tyrkiet som et sikkert tredjeland. Han gik ud fra, at alle scenarier var tænkt igennem, og at der var klare svar på, hvor flygtningene skal sættes i land.

Statsministeren havde sagt, at de danske sagsbehandlere skulle behandle sagerne i henhold til EU-procedurer, men eksisterer der en EU-asylprocedure? Eller var det nogle EU-retningslinjer, som hvert land skal omsætte i national lovgivning? Var det korrekt forstået, at danske sagsbehandlere i Grækenland skulle hjælpe grækerne med at behandle asylansøgninger efter en græsk asylansøgningsprocedure, som er anderledes end den danske?

Den fungerende formand ville gerne vide, om der var kædeansvar på asylområdet. Selv forholdt han sig til det svar, som han havde fået fra forsvarsministeren, der ganske klart havde tilkendegivet, at samles flygtninge og migranter op af NATO-fartøjer i Det Ægæiske Hav, skal de returneres til Tyrkiet. Den fungerende formand var bekymret for, at behandlingen af asylansøgninger alligevel ikke ville blive hurtig. Hvis man kunne sikre sig et ophold i Grækenland i 3 måneder ved at indgive en asylanmodning og efterfølgende bede om at få den anket, så kom man tæt på den 1. juli og dermed forventningen om visumliberalisering for tyrkere. Når rygten spredte sig blandt asylansøgere om, at man kunne sikre sig 3 måneders respit i Grækenland frem til et tidspunkt, hvor der kunne herske tvivl om, hvorvidt EU-Tyrkiet-aftalen stadig ville være gældende, fordi Tyrkiet måske ikke have levet op til kravene, risikerede man at stå i en situation, hvor man ikke foreløbig kunne komme af med de minimum 6.000 personer. Det var trist, hvis det havde sig rigtighed, at asylbehandlingerne skulle tage så lang tid.

Statsministeren pointerede, at andre mente, at asylbehandlingen ikke ville vare så længe. Under alle omstændigheder måtte man spørge sig selv, hvad alternativet var til en aftale. Han forestillede sig ikke, at den var den endelige løsning på flygtningekrisen, men sidste år var mere end 1 million mennesker kommet til Europa, hvilket udfordrede den europæiske samlingskraft både økonomisk og værdimæssigt. Han var enig i meget af kritikken af Tyrkiet, men skulle man sige til Tyrkiet, at hvis de ikke efterlever alle de europæiske samfundsnormer, kunne man ikke lave en aftale med dem? Dermed ville man slå dørene op til EU og sige: "Kom bare". Det var ikke holdbart. Skulle man sige, at man på grund af kritiske elementer i det tyrkiske samfund ville afstå fra at hjælpe i nærområdet Tyrkiet? Hvis det var logikken, hvilke nærområder skulle man så hjælpe i? Det er en faktum, at Tyrkiet er et nærområde til krigen i Syrien, og også et faktum, at Erdogan er præsident i landet. Flere MF'er havde løbet maraton i Palæstina, hvor en folkevalgt leder var blevet valgt for 4 år, men nu sad der på 11. år.

Statsministeren måtte minde om det enorme pres på Europa, som det havde taget alt for lang tid at få EU til at handle på. Om aftalen var en fjer i hatten på Erdogan, måtte man spørge Erdogan om, men selv opfattede han det som en god aftale for Europa. Den skabte håb om en mulighed for at stoppe trafikken over Det Ægæiske Hav, hvilket var i EU's interesse, og derfor skulle EU yde hjælp i nærområdet – også selv om det hed Tyrkiet.

Han gav Rasmus Nordqvist ret i, at man i en ideel verden havde sikret sig, at alt var på plads, inden aftalen med Tyrkiet trådte i kraft. Dog kunne man godt forstille sig, hvad der ville være sket, hvis EU havde sagt, at man ville lave en aftale om tilbagesendelse til Tyrkiet, der bare ikke kunne træde i kraft med det samme, fordi man skulle bruge nogle måneder på at opbygge faciliteter, lave sagsbehandlingsmanualer, rekruttere embedsmænd etc. Konsekvensen ville være, at flygtningestrømmen ville være blevet endnu større i de måneder. Af den grund havde man implementeret den hurtigt med diverse udfordringer såsom indkvartering på de græske øer etc. til følge. Den retlige status for dem, der nu ankom, blev behandlet i det nye regi og med et perspektiv om, at de ville blive returneret. Det kunne tage flere dage af afgøre, og man var nødt til at påtage sig en række praktiske udfordringer, men det kunne ikke være anderledes.

Statsministeren var enig med Søren Søndergaard i, at det på mange måder ikke gik godt med demokratiudviklingen i Tyrkiet. Han sagde endvidere, at Dublinaftalen ikke gælder for Grækenland p.t., og at Danmark dermed hverken kan returnere flygtninge til Grækenland eller til Tyrkiet i henhold til dansk lovgivning. Sagsbehandlingen er de græske myndigheders ansvar med afsæt i EU's proceduredirektiv og dets afsmitning på græsk lovgivning. De danske embedsmænd, der var sendt til Grækenland, understøttede den sagsbehandling, men udøvede ikke myndighed.

Statsministeren mente endvidere, at det måtte være op til kaptajnen på et dansk handelsskib at vurdere, hvad der skal ske med de flygtninge, han måtte samle op. Hvis udvalget ville have en detaljeret redegørelse om rækkevidden af NATO's mandat i Det Ægæiske Hav og om, hvorvidt flygtninge skal sendes til Grækenland eller til Tyrkiet, måt-

te han havde tid til at forberede den. Han kunne også svare besvare spørgsmål skriftligt. NATO-mandatet havde været diskuteret, men det var ikke presserende at afklare, fordi Danmark først skulle deltage i NATO-operationen senere på året. Det besvarede vist også spørgsmålet om kædeansvar.

Han bekræftede over for den fungerende formand, at der var en målsætning om visumfrihed til sommer, hvis Tyrkiet levede op til kriterierne fra EU. Det var svært at forudse, om det kom til at ske. Det rokkede dog ikke ved, at nogle måtte tage ansvar for at lave et effektivt system, med mindre man bare ville forholde sig neutralt til, at der var gået hul på Europa. Det var efter hans mening ikke en option.

Rasmus Nordqvist pointerede, at der var en række andre alternativer til aftalen med Tyrkiet. De kom fra mange forskellige politiske stemmer i Europa, bl.a. også fra statsministerens partigruppe i Europa-Parlamentet, ALDE-gruppen. Han ville ikke anfægte, at man syntes, at man havde lavet en god aftale, men der var altså andre løsninger. Han tilføjede, at maratonet i Palæstina ikke var til støtte for styret, men for civilbefolkningens ret til at bevæge sig frit.

Søren Søndergaard ville meget gerne diskutere alternativer med statsministeren på et passende tidspunkt. De bl.a. kunne handle om genopbygningen af Kobane og de kurdiske områder, der var blevet befriet fra Assad. En genopbygget by kunne uden problemer rumme minimum 500.000 mennesker. Mange af dem levede jo i Tyrkiet og ønskede at komme tilbage til Kobane. Tyrkiet var blevet et flygtningeproducerende land, og en række af de flygtninge, der kom til Grækenland, kom derfra, bl.a. fordi præsident Erdogan har fået en idé om at afbryde fredsprocessen stik imod EU's gentagne henstillinger. Hans magt lå i, at EU havde valgt ikke at kritisere tilstandene i Tyrkiet op til præsidentvalget ved ikke at offentliggøre sin kritiske rapport. Det havde konsekvenser, og statsministeren måtte jo stå på mål for de konsekvenser, som hans politik medførte.

Hvad der skete med de flygtninge, som danske skibe måtte samle op, var bestemt ikke ligegyldigt, og udtalelsen om, at det måtte være op til kaptajnen at afgøre, ønskede statsministeren næppe at gentage ved nærmere overvejelse. Den danske lovgivning sætter klare grænser for, hvad en kaptajn må, og derfor var der behov for en afklaring hurtigst muligt. Hvis det er dansk lov, at man ikke kan sende folk tilbage til Tyrkiet, så kunne danske handelsskibe selvfølgelig heller ikke sejle folk tilbage til Tyrkiet. Nu havde Europaudvalget igennem flere måneder fået mærkelige svar fra forskellige ministre og endda forskellige svar fra den samme minister, og som den øverste i regeringen måtte statsministeren meddele tid og sted for en afklaring af, hvad der var regeringens udlændingepolitik, herunder hvad der sker, når danske handels- og krigsskibe samler flygtninge op. Det var uholdbart, at udvalget havde fået forskellige svar, for den slags situationer kunne nemt blive virkelighed for danske skibe.

Det var i øvrigt noget nyt, at den danske regering sagde, at det i Danmark som i stort set alle EU-lande var forbudt at sende folk tilbage til Tyrkiet, men at Danmark gerne betaler af statskassen for at sende embedsmænd til Grækenland for at hjælpe med en procedu-

re, der gør, at flygtninge bliver sendt tilbage til Tyrkiet. Kunne statsministeren finde tidligere eksempler på, at Danmark har hjulpet et andet land ved at sende embedsmænd, der skal operere inden for en politik, der klokkeklart er imod den danske? Det havde ikke noget at gøre med at undervurdere situationens alvor, men man var nødt til at forholde sig til de faktiske problemer. Hvornår og hvor kunne man mødes for at forholde sig til problemerne og få afklaret, om det er forsvarsminister et eller forsvarsminister to, der har ret, og om det er udlændingeminister et eller to, der har ret? Hvad var egentlig den danske politik på området?

Den fungerende formand sagde, at han måtte være den første til at anerkende de gevordigheder, som statsministeren havde med at håndtere EU-systemet. Han henviste til, at man i dagens presse kunne læse, at Norge ville indføre lovgivning, der gør det muligt at afvise flygtninge, der kommer fra et sikkert land såsom Danmark. Lignende initiativer kunne måske tages i betragtning som mulige alternativer til EU-Tyrkiet-aftalen. Mente statsministeren ikke, at lukningen af grænsen mellem Grækenland og Makedonien var en væsentlig årsag til, at flygtningestrømmen på Balkanruten var aftaget?

Statsministeren mente ikke, at der kunne være tvivl om, at EU-Tyrkiet-aftalen komplementerer lukningen af Vestbalkanruten initieret af beslutninger i Østrig, det har haft en dominoeffekt og skærpet den græske appetit på at indgå og påtage sig medansvar for at forvalte aftalen. Når han talte om alternativer, var det i en europæisk kontekst, og Danmark havde en forpligtelse til at se ud over egen næsetip og se på, hvad Danmark kan gøre for at hjælpe. I Danmark var der foretaget stramninger, og han havde noteret sig de beslutninger, der var undervejs i Norge. Man skulle ikke udelukke noget, men uagtet den slags beslutninger fik de ikke tilstrømningen til Europa ved Middelhavet og ved Det Ægæiske Hav til at forsvinde. Af hensyn til hele Europas fremtid og muligheden for at genskabe den indre bevægelighed havde man på alle måder en interesse i, at presset på Europa aftog. Det var svært at få øje på alternativet, for uanset hvad handlede det om at få løst problemerne ved den ydre grænse. Det var ikke kun syriske flygtninge, det handlede om, for to tredjedele kom fra alle mulige andre lande, så selv en øjeblikkelig fredsløsning i Syrien ville ikke få presset på Europa til at gå væk. Så fandt man ikke en metode til at beskytte den ydre grænse, kunne man ikke få styr på situationen. Den mest civiliserede måde at prøve at beskytte den ydre grænse på måtte da være at gøre det i samarbejde med dem, der er på den anden side af grænsen. Hvis man forestillede sig, hvad der ellers kunne være af alternativer, ville man have i nogle meget kyniske og inhumane løsninger,

Til Rasmus Nordqvist sagde statsministeren, at han havde fuld respekt for alle deltagerne i maratonen i Palæstina, og at han med sin kommentar bare ville sige, at der er mange steder i verden, hvor man samarbejder med folk, der ikke til fulde lever op til egne standarder. Man løb for at understøtte den palæstinensiske civilbefolkning lige som de aftaler, der blev indgået med Tyrkiet, blev til for at understøtte de flygtninge, der befinder sig i Tyrkiet. Det var en hånds-rækning til de mennesker, der var blevet drevet på flugt, og som befandt sig i Tyrkiet som et alternativ til at komme til Europa – ikke for at støtte Erdogan. Statsministeren mente, at der helt grundlæggende nok var enighed om, at det ikke kunne

nytte noget at sige, at man ikke skal gå ind og hjælpe et nærområde, fordi det ikke lever op til alle mulige standarder. Til Søren Søndergaard sagde han, at der i hans verden kun var én forsvarsminister og én integrationsminister, og at regeringen er et kollegie. Hvis der var brug for at få svar på nogle spørgsmål, bidrog han gerne til det. Den rigtige måde at gøre det på måtte være at stille nogle skriftlige spørgsmål, som han kunne svare på.

Mødet sluttede kl. 12.12